

Innst. O. nr. 80

(2007–2008)

Innstilling til Odelstinget fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om utvalget for gjennomgang av stortingspensjo- ner

Til Odelstinget

INNLEDNING

Stortingets presidentskap vedtok 4. september 2008 å nedsette et utvalg av uavhengige eksperter for å gjennomgå utbetalinger fra pensjonsordningen for stortingsrepresentanter. Som utvalgets leder ble oppnevnt professor dr. juris Asbjørn Kjønstad, Universitetet i Oslo. Utvalget ble gitt følgende mandat:

"Utvalget skal foreta en full gjennomgang av alle de forhold som er brakt opp i Riksrevisjonens rapport av 25. juni 2008 når det gjelder utbetaling av alderspensjon etter "75-års-regelen" i lov om pensjonsordning for stortingsrepresentanter. Herunder skal utvalget gjennomgå den forståelse og praktisering av loven som har vært lagt til grunn av Pensjonsstyret, samt de administrative rutiner som har vært fulgt ved behandlingen av de enkelte saker. Gjennomgangen skal omfatte alle utbetalinger av pensjon som er foretatt etter den aktuelle regelen i løpet av de 10 siste år og for øvrig i den utstrekning utvalget finner grunn til det. Utvalget kan også ta opp andre forhold som deres undersøkelser måtte avdekke.

Rapport med forslag til oppfølging avgis til Stortingets presidentskap snarest mulig og senest innen utgangen av 2008. Utvalget kan avgis rapport om deler av sin gjennomgang dersom det finner grunn til det."

Som medlemmer av utvalget ble oppnevnt:

Professor Asbjørn Kjønstad, leder, studierektor Bror Petter Gulden og direktør Anne Käte Grøholt.

Som sekretær for utvalget ble oppnevnt statsautorisert revisor, advokat Helge Skogseth Berg.

Utvalget er for øvrig gitt fullmakt til å engasjere den ekspertise det finner nødvendig for å kunne utføre oppdraget.

PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Behov for en særlov

For at utvalget for gjennomgang av stortingspensjoner skal få tilstrekkelig grunnlag for sitt arbeid, må det få tilgang til opplysninger som er underlagt taushetsplikt. Taushetsplikten som ligningsforvaltningen, arbeids- og velferdsetaten og andre har, bygger på lov. Utvalget er imidlertid opprettet ved vedtak av Stortingets presidentskap, og det kan ikke fritta offentlige myndigheter fra taushetsplikt om forhold som er undergitt lovbestemt taushetsplikt.

Fra utvalget har Presidentskapet mottatt et forslag til særlov, med anmodning om at loven vedtas så snart som mulig. Innholdsmessig er tilrådingen nedenfor i samsvar med forslaget fra utvalget.

Merknader til § 1 om formål

Presidentskapet foreslår at det vedtas en særlov om at bestemmelsene om taushetsplikt på de aktuelle saksområder ikke skal gjelde overfor utvalget, at utvalget skal ha taushetsplikt etter forvaltningslovens regler, og at staten skal ha vanlig arbeidsgiveransvar etter loven om skadeserstatning for utvalgets virksomhet. Lovens tredelte formål framgår av utkastet til § 1.

Merknader til § 2 om opplysningsplikt

Vedtaket av Presidentskapet om å etablere utvalget for gjennomgang av stortingspensjoner gir ikke offentlige myndigheter rett og plikt til å legge opplysninger fram for utvalget, fordi de er underlagt lovbestemt taushetsplikt. Lovgivningen gjør riktignok visse unntak fra offentlige myndigheters taushetsplikt, men ingen av disse unntakene kan komme til anvendelse overfor utvalget. Samtykke fra pensjonistene kan oppheve taushetsplikten, men det er ikke sikkert det vil gi utvalget de opplysninger som det trenger i løpet av meget kort tid. I utkastet til § 2 foreslås det en bestemmelse som vil gi utvalget rett til tilgang til nødvendige opplysninger.

Merknader til § 3 om unntak fra konsesjonsplikt

Det foreslås i § 3 at utvalget for gjennomgang av stortingspensjonene unntas fra kravet om å søke konsesjon etter lov av 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger kapittel VI. En slik konsesjonsbehandling skulle være unødvendig, og vil kunne bli tidkrevende.

Merknader til § 4 om taushetsplikt

I utkastet til § 4 foreslås en bestemmelse om at utvalget skal ha taushetsplikt etter reglene i forvaltningsloven. En slik bestemmelse vil gi sikkerhet for konfidensialitet som pensjonistene har et rettmessig krav på.

Utvalgets taushetsplikt vil ikke stå i veien for at opplysninger legges fram for Stortingets presidentskap og andre i den utstrekning det framstår som nødvendig sett i lys av utvalgets mandat. Det vises blant annet til forvaltningsloven § 13 b nr. 2 om at taushetsplikten ikke er til hinder for at opplysningene brukes for det formålet de er gitt eller innhentet for.

Merknader til § 5 om ansvar

Etter noen granskninger har det vært reist kritikk mot granskningsutvalgenes medlemmer, og trusler om søksmål kan komme. For at utvalget skal kunne foreta en uavhengig og grundig gjennomgang, er det nødvendig at medlemmene ikke risikerer store personlige erstatningskrav. Derfor foreslås det i § 5 at staten skal ha et vanlig arbeidsgiveransvar i relasjon til medlemmene i utvalget. De som på samfunnets vegne påtar seg slike oppdrag, har også behov for en viss rettsbeskyttelse.

Merknader til § 6 om ikrafttreden

Utvalget skal levere sin rapport med forslag til oppfølging til Stortingets presidentskap innen utgan-

gen av 2008. Utvalget har dermed meget kort tid til å utføre sitt arbeid, og det er viktig at det kan innhente de nødvendige opplysningene så raskt som mulig. Det foreslås derfor at den nye loven skal tre i kraft straks, se utkastet til § 6.

PRESIDENTSKAPETS TILRÅDING

Presidentskapet viser til ovenstående og råder Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om utvalget for gjennomgang av
stortingspensjoner

§ 1 Formål

Formålet med denne loven er å gi utvalget for gjennomgang av stortingspensjoner tilgang på opplysninger som er nødvendige for å kunne gjennomføre oppdraget som utvalget har fått av Stortingets presidentskap i mandat av 4. september 2008, for å kunne vareta pensjonistenes rettsikkerhet, og for å kunne forta uavhengige undersøkelser og vurderinger.

§ 2 Opplysningsplikt

Utvalget for gjennomgang av stortingspensjoner har rett til å innhente nødvendige opplysninger uten hinder av taushetsplikt etter følgende bestemmelser:

- Lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning § 3-13.
- Lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 25-1 (adgang til arbeidsgiverregisteret og arbeidstagerregisteret).
- Lov av 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen § 7.
- Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13.

§ 3 Unntak fra konsesjonsplikt

Utvalget for gjennomgang av stortingspensjoner trenger ikke søke konsesjon etter lov av 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger kapittel VI.

§ 4 Taushetsplikt

Medlemmene av utvalget for gjennomgang av stortingspensjoner og enhver som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget har taushetsplikt etter reglene i forvaltningsloven av 10. februar 1967 §§ 13-13f.

§ 5 Ansvar

Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning
§ 2-1 gjelder for skader som måtte oppstå i tilknytning til utvalgets arbeid for staten.

§ 6 Ikrafttreden

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 25. september 2008

Thorbjørn Jagland

Berit Brørby

Carl I. Hagen

Ola T. Lånke

Inge Lønning

Olav Gunnar Ballo

